ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců Mgr. Jany Brothánkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **A. M.**, zastoupen Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem, se sídlem Dušní 907/10, Praha 1, proti žalovanému: **Policie ČR, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy**, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, se sídlem Křižíkova 12, Praha 8, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 11. 2015, č. j. KRPA-359012-34/ČJ-2015-000022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 1. 2016, č. j. 1 A 104/2015 – 24,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. 1. 2016, č. j. 1 A 104/2015 – 24, **se zrušuje.**

II. Rozhodnutí Policie ČR, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, odboru cizinecké policie, ze dne 29. 11. 2015, č. j. KRPA-359012-34/ČJ-2015-000022, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

IV. Ustanovenému advokátovi žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 8228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Žalobce podal kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 7. 1. 2016, č. j. 1 A 104/2015 – 24 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž městský soud zamítl stěžovatelovu žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 11. 2015, č. j. KRPA-359012-34/ČJ-2015-000022 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl podle ust. § 124 odst. 3 zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), o prodloužení doby

zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění stanovené rozhodnutím Policie ČR, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, Odborem cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 4. 9. 2015, pod č.j. KRPA-359012-11/ČJ-2015-000022, o 90 dnů.

V podané žalobě žalobce namítal, že zajištění je nezákonné z důvodu, že účel zajištění, kterým je správní vyhoštění, nemůže být naplněn podle § 179 odst. 1, 2 písm. b), c) a d) zákona o pobytu cizinců ve spojení s čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. V jeho případě nemůže být naplněn účel zajištění proto, že jsou zde důvodné obavy, že pokud by byl vrácen do Iráku, tak by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 179 odst. 2 písm. b), c) a d) zákona o pobytu cizinců. Dále namítal, že zajištění neplní zákonný účel v souladu s § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců a čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Žalovaný se podle žalobce blíže nezabýval otázkou realizovatelnosti vyhoštění žalobce, nevypořádal se s individuálními okolnostmi daného případu a žalobce zajistil zcela automaticky. Ministerstvo vydalo závazné stanovisko v krátkém čase, takže není možné, aby adekvátně zjistilo, zda skutečně existují důvody znemožňující vycestování do Iráku. Při vydávání závazného stanoviska ve věci žalobce ministerstvu vůbec nebyly známy bližší okolnosti relevantní pro posouzení podřaditelnosti možnosti vycestovat pod § 179 zákona o pobytu cizinců.

Městský soud v odůvodnění **napadeného rozsudku** nejprve uvedl, že správní orgány jsou povinny při rozhodování o prodloužení doby zajištění cizince podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců důkladně a svědomitě posuzovat skutečnosti, které by prodloužení zajištění odůvodňovaly. Uvedené skutečnosti musí být přesvědčivým a nezpochybnitelným způsobem doloženy ve spisovém materiálu. Úkolem správních soudů v řízení o žalobě proti rozhodnutí o prodloužení doby zajištění proto je, aby zhodnotily postup žalovaného správního orgánu a aby přezkoumaly, zda uvážení správního orgánu o prodloužení zajištění nevybočuje ze zákonem stanovených mezí, má oporu ve zjištěném skutkovém stavu a není svévolné. Rozhodnutí o prodloužení doby zajištění podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců je rozhodnutím obsahově navazujícím na rozhodnutí o zajištění. Cizinec je v předchozím rozhodnutí o zajištění i s obsahem spisového materiálu detailně seznámen, proto není nezbytné okolnosti týkající se vydání rozhodnutí o zajištění při rozhodování o prodloužení délky zajištění detailně znovu popisovat; postačí stručné shrnutí dosavadního průběhu řízení a uvedení důvodů, pro které byl cizinec původně zajištěn. Za nezměněných skutkových okolností budou důvody pro trvání zajištění zpravidla shodné, jako byly důvody popsané v prvém rozhodnutí o zajištění cizince. O to podrobněji je pak v rozhodnutí o prodloužení zajištění nutné uvést, z jakých důvodů nepostačuje původně stanovená lhůta pro zajištění cizince a z jakých důvodů bylo nutné trvání zajištění prodloužit.

Městský soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí z hlediska jeho odůvodnění vyhovuje shora uvedeným požadavkům, neboť žalovaný napadené rozhodnutí řádně odůvodnil, a to mimo jiné s ohledem na výčet předpokládaných úkonů potřebných k realizaci vyhoštění a s uvedením odhadu jejich časové náročnosti a zohledněním složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. Žalovaný při rozhodování o prodloužení zajištění žalobce rovněž zvažoval, zda by namísto zajištění nepřicházelo v úvahu uložení zvláštních opatření za účelem vycestování dle § 123b zákona o pobytu cizinců a dospěl k závěru, že mírnější opatření by byla z hlediska jednání žalobce zjevně nedostatečná. Pokud jde o žalobcem namítanou nemožnost vycestování z důvodu naplnění předpokladů daných v ust. § 179 odst. 1, 2 zákona o pobytu cizinců, soud podotkl, že dané ustanovení není z hlediska náležitě zjištěného skutkového stavu podstatné v řízení o zajištění cizince či jeho prodloužení, ale spadá do řízení o správním vyhoštění, jemuž výše zmíněné řízení časově předchází. Podle § 120a zákona o pobytu cizinců si je v rámci rozhodování o správním vyhoštění podle ust. § 119 a 120 téhož zákona policie povinna vyžádat

závazné stanovisko Ministerstva vnitra o tom, zda je vycestování cizince možné (ust. § 179 zákona o pobytu cizinců). Závazné stanovisko k možnosti vycestování cizince je tedy úkonem předběžné povahy, který náleží mezi obligatorní podkladové materiály, které je policie povinna si opatřit před vydáním vlastního rozhodnutí o správním vyhoštění cizince. V případě řízení o správním vyhoštění je na Ministerstvu vnitra, aby posoudilo, kterou zemi lze považovat za bezpečnou a kterou nikoliv a vycházet přitom z aktuální situace v zemi původu, která by mohla nasvědčovat překážkám vycestování dle § 179 zákona o pobytu cizinců. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci není předmětem přezkumu rozhodnutí o správním vyhoštění, nýbrž rozhodnutí o prodloužení zajištění, soud zmíněné žalobní námitky nepřijal jako důvodné. Z výše uvedených důvodů městský soud žalobu zamítl.

V kasační stížnosti žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá rozsudek z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení, tedy z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně namítá nesprávné právní posouzení povinnosti soudu zabývat se při prodloužení zajištění podmínkami pro realizaci správního vyhoštění. Stěžovatel v žalobě namítl, že byl nezákonně zajištěn. Stěžovatel poukázal na to, že v jeho případě nemůže být naplněn účel zajištění, kterým je správní vyhoštění z České republiky, a to z toho důvodu, že zde jsou důvodné obavy, že pokud by byl vrácen do Iráku, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 179 odstavce 2 písm. b), c) a d) zákona o pobytu cizinců. Tuto vážnou újmu dle stěžovatele představuje bezpečnostní stav země původu. Stěžovatel poukázal na to, že je sunnita a byl studentem sportovní školy, obor plavání. Za svůj výkon byl i oceněn medailemi, což vedlo k osočování ze strany šíitské většiny. Stěžovateli a jeho rodině bylo vyhrožováno a jeho rodina byla vystavena perzekuci. Stěžovatelův strýc byl zabit a sám stěžovatel byl postřelen. Stěžovatel proto poukázal na to, že v případě nuceného návratu bude hned na letišti vystaven nelidskému zacházení a jeho život bude ohrožen. Obává se tedy vážného ohrožení života z důvodu mučení nebo nelidského či ponižující zacházení podle § 179 odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Dále stěžovatel odkázal na existující skutečné nebezpečí vážné újmy spočívající ve vážném ohrožení života z důvodu svévolného násilí v situacích ozbrojeného konfliktu podle § 179 odst. 2 písm. c) zákona o pobytu cizinců a také na to, že je jeho vycestování v rozporu s mezinárodními závazky České republiky podle písm. d) zmíněného ustanovení. Stěžovatel rovněž poukázal na obsah zpráv zabývajících se politickou situací, bezpečnostní situací a stavem dodržování lidských prav v Iráku a zrekapituloval obsah těchto zpráv tak, jak je uváděl již v žalobě.

Městský soud očividně zaujal názor, že překážky vyhoštění, tedy překážky realizace účelu zajištění, je třeba zkoumat pouze v řízení o vyhoštění, a nikoliv v řízení o zajištění. Žalobním bodem týkajícím se překážek vyhoštění, tedy existence vážné újmy hrozící žalobci při jeho vyhoštění do Iráku se soud vůbec nezabýval. Tento právní názor je ovšem zcela nesprávný. Soudu byly předloženy zcela konkrétní žalobní námitky, s nimiž se měl povinnost vypořádat, namísto toho pouze konstatoval, že předmětné námitky je třeba vypořádat v řízení o správním vyhoštění, nikoliv v řízení o zajištění cizince. Stěžovatel poukázal na usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 – 150, podle něhož má „*správní orgán […] povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné.*“ Dále stěžovatel odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 236/2015 - 34, který se týkal posuzování možných překážek správního vyhoštění v rozhodnutí o zajištění. Podle stěžovatele je tedy soud povinen se překážkami

vyhoštění zabývat a jeho právní názor, podle nějž tuto povinnost v řízení o zajištění cizince nemá, je jednoznačně nesprávný. Stěžovatel k tomu připomíná, že fakticky stejnou první otázkou se již Nejvyšší správní soud zabýval, a to v rozsudku ze dne 20. 1. 2016, č. j. 1 Azs 275/2015 - 27, v němž zrušil rozsudek soudu založený na témže právním názoru, podle nějž přezkum podmínek zajištění není třeba v řízení o zajištění cizince provádět a lze jej vyhradit do řízení o vyhoštění cizince. Závěr z citovaného rozsudku jednoznačně dopadá i na napadený rozsudek. Městský soud se ve svém rozsudku rovněž nevypořádal se zcela konkrétními námitkami týkajícími se obsahu a úrovně závazného stanoviska. Stěžovatel však nemá za to, že by tato skutečnost měla za následek nepřezkoumatelnost rozsudku, neboť z výše uvedeného postoje městského soudu ke zhodnocení možných překážek vyhoštění je zcela očividné, že městský soud se domnívá, že hodnocení závazného stanoviska je rovněž vyhrazeno pro účely řízení o správním vyhoštění a v řízení o zajištění cizince není pro takové hodnocení místo. Městský soud se tak s předmětnou žalobní námitkou vypořádal, ale opět nesprávně, jelikož i v případě závazného stanoviska není možné při soudním přezkumu zanedbat konkrétní vady, které jsou závaznému stanovisku vytýkány a které tedy způsobují jeho nepoužitelnost pro zodpovězení otázky o možnosti realizace vyhoštění stěžovatele. Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhl zrušit napadený rozsudek a vrátit věc městskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou, jež je zastoupena advokátem, a je proti napadenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost stěžovatele v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost **je důvodná.**

Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel byl dne 4. 9. 2015 kontrolován hlídkou policie ve vozidle, kterým cestoval do Německa, přičemž stěžovatel nepředložil platný cestovní doklad ani vízum, které by ho opravňovalo k pobytu na území České republiky. Stěžovatel ve vyjádření uvedl, že z Iráku odcestoval kvůli válce a je bez práce, cílem jeho cesty je Německo, kde chtěl požádat o azyl a pracovat. Dále uvedl, že v České republice nechce zůstat a cestuje do Německa. Stěžovatel byl téhož dne zajištěn podle ustanovení § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců za účelem správního vyhoštění, přičemž doba zajištění byla stanovena na 90 dní. Dne 4. 9. 2015 bylo se stěžovatelem zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění z důvodu, že na území pobývá bez cestovního dokladu a víza. V tentýž den vydalo Ministerstva vnitra, odbor azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“), závazné stanovisko pro potřeby řízení o správním vyhoštění se závěrem, že vycestování stěžovatele je možné. V závazném stanovisku ministerstvo uvedlo, že vycházelo z výpovědi stěžovatele, a dále ze zpráv Amnesty International 2014/2015 ze dne 25. 2. 2015, Výroční zprávy Human Rights Watch 2015 ze dne 29. 1. 2015, Informace MZV České republiky č. j. 98835/2015-LPTP ze dne 23. 6. 2015 a obsahu databanky ČTK aktuálního znění. Podle ministerstva cizinec neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit, že by mu v případě návratu do vlasti mohlo hrozit mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trest. Jmenovanému se rovněž nepodařilo prokázat, že by právě jemu v případě návratu do vlasti hrozilo vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, neboť v takové situaci by využil svého práva na podání žádosti o mezinárodní ochranu v členském státě EU. Naopak neuvedl žádnou relevantní překážku či důvod, který by mu znemožnil vycestování z území České republiky. Dne 4. 9. 2015

bylo stěžovateli uloženo správní vyhoštění a byla stanovena doba, po kterou nelze stěžovateli umožnit vstup na území členských států v délce jeden rok. Správní vyhoštění nabylo právní moci dne 10. 9. 2015. Ze záznamu ze dne 27. 11. 2015 plyne, že Ředitelství služby cizinecké policie požádalo dne 15. 9. 2015 Velvyslanectví Irácké republiky v Praze o ověření totožnosti cizince. Ze záznamu dále plyne, že cizinec nedisponoval žádným dokladem ani kopií dokladu totožnosti, a Velvyslanectví proto požaduje provedení konzulárního pohovoru. Konzulární pohovor k ověření totožnosti cizince se měl uskutečnit 1. 12. 2015. Doba zajištění byla následně prodloužena napadeným rozhodnutím ze dne 29. 11. 2015 o dalších 90 dní. Jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozhodnutí, žalovaný dospěl k závěru, že z jednání stěžovatele je zřejmé, že v jeho případě existuje nebezpečí, že zmaří výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalovaný v odůvodnění uvedl, že je potřebné zajistit náhradní cestovní doklad, přičemž průměrná doba vydání náhradního cestovního dokladu je minimálně 60 dnů. Žalovaný dále přihlédl k době, která je nutná k zabezpečení přepravních dokladů, přičemž doba k zajištění těchto náležitostí se pohybuje kolem 30 kalendářních dnů.

Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je policie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění.

Podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců vyplývá, že je-li to nezbytné k pokračování přípravy výkonu správního vyhoštění, je policie oprávněna dobu trvání zajištění prodloužit, a to i opakovaně. Podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců „*vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*“ Podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje

„*a) uložení nebo vykonání trestu smrti,*

b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání,

c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo

d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“

Městský soud v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že překážky vyhoštění ve smyslu § 179 je nezbytné zkoumat v řízení o správním vyhoštění, toto ustanovení však není podstatné z hlediska zjištění skutkového stavu v řízení o zajištění nebo v řízení o prodloužení zajištění. Dále dospěl k závěru, že závazné stanovisko je obligatorním podkladovým materiálem v řízení o správním vyhoštění, a proto nepřijal námitky směřující do závazného stanoviska, neboť předmětem přezkumu nyní bylo rozhodnutí o prodloužení zajištění.

Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením městského soudu neztotožňuje. Stěžovatel poukázal na závěry rozšířeného senátu ve výše citovaném usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, č. 2524/2012 Sb. NSS, všechna zde citovaná judikatura dostupná na www.nssoud.cz, z něhož plyne, že správní orgán má povinnost zabývat se v řízení o zajištění

možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění alespoň potenciálně možné. Názor městského soudu, že v řízení o zajištění tyto překážky nejsou relevantní, je tak v rozporu se závěry rozšířeného senátu. Otázkou, zda se má správní orgán i v řízení o prodloužení zajištění zabývat překážkami vyhoštění, se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne ze dne 20. 1. 2016, č. j. 1 Azs 275/2015 - 27, týkajícím se obdobné věci. V něm dospěl k závěru, že městský soud vycházel při přezkumu napadeného rozhodnutí z nesprávného předpokladu, že v řízení o prodloužení doby zajištění není nutné posuzovat podmínky pro realizaci správního vyhoštění. Dále Nejvyšší správní soud konstatoval, že stěžovatel v žalobě jasně vymezil, proč není možné ho vyhostit a městský soud se těmto relevantním žalobním námitkám měl věnovat a vypořádat se s nimi v rozsudku, nikoli stroze konstatovat, že přezkum takovýchto námitek spadá výhradně do řízení o správním vyhoštění. (srovnej bod 21 citovaného rozsudku).

Tyto závěry lze aplikovat i v nyní přezkoumávané věci, neboť předpokladem zajištění podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona o pobytu cizinců (tedy i prodloužení zajištění ve smyslu § 124 odst. 3) je mimo jiné skutečnost, že vyhoštění bude alespoň potenciálně možné. (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 As 29/2012 - 69, ze dne 31. 5. 2012, č. j. 5 As 96/2011 - 53, nebo ze dne 15. 12. 2011., č. j. 7 As 126/2011 - 43) Pokud by nebylo správní vyhoštění možné realizovat pro případné překážky ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců, nebylo by možné zajištění prodloužit. Při posuzování postupu žalovaného je však potřeba zvážit, zda v řízení o zajištění a v řízení o prodloužení zajištění vyšly takové překážky najevo nebo žalovanému byly takové překážky známy. Městský soud však nemohl odmítnout žalobní námitky s pouhým konstatováním, že by při přezkumu prodloužení zajištění nebylo vůbec relevantní posouzení překážek vyhoštění ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců. Městský soud tak založil napadený rozsudek na nesprávném právním posouzení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítal, že městský soud se ve svém rozsudku nevypořádal se zcela konkrétními námitkami týkajícími se obsahu a úrovně závazného stanoviska, a nesprávně se domníval, že hodnocení závazného stanoviska je vyhrazeno pouze pro účely řízení o správním vyhoštění. V rozsudku ze dne 6. 1. 2015, č. j. 8 Azs 110/2014 - 53, v němž Nejvyšší správní soud přezkoumával rozhodnutí o správním vyhoštění, soud dospěl k závěru, že „*soud musí mít možnost ověřit obsah, relevanci a věrohodnost informací o zemi původu, na nichž je založeno závazné stanovisko k posouzení podmínek § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, vydané v rámci řízení o uložení správního vyhoštění. (…)*“ V rozsudku ze dne 20. 1. 2016, č. j. 1 Azs 275/2015 - 27, pak Nejvyšší správní soud odkázal na tuto judikaturu a dovodil, že městský soud měl zohlednit žalobní argumentaci a posoudit obsah závazného stanoviska i v rámci přezkumu rozhodnutí o prodloužení zajištění. V nyní přezkoumávané věci tedy městský soud pochybil i co se týče této kasační námitky.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou, zda již v řízení před městským soudem nebyl důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí. Odůvodnění rozhodnutí o prodloužení zajištění musí obsahovat především úvahu, jaké kroky směřující k vyhoštění správní orgán dosud učinil a z jakého důvodu nebylo dosud možné vyhoštění realizovat. Předpokladem prodloužení zajištění je také skutečnost, že vyhoštění bude alespoň potenciálně možné. Proto musí správní orgán podrobněji uvážit zejména o skutečnostech, které vyšly najevo v průběhu jeho činnosti směřující k vyhoštění cizince a které by mohly zakládat důvodnou obavu, že účelu zajištění nebude možné dosáhnout (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 4. 2013,

č. j. 7 As 139/2012 – 59). Rozhodnutí o prodloužení zajištění dle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců je nutno chápat jako rozhodnutí obsahově navazující na rozhodnutí o zajištění. Za nezměněných skutkových okolností budou důvody pro trvání zajištění zpravidla shodné, jako byly důvody popsané v prvém rozhodnutí o zajištění cizince, proto na něj postačí v odůvodnění v podrobnostech odkázat (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2013, č. j. 1 As 71/2012 - 46). Žalovaný se v napadeném rozhodnutí podrobně zabýval úvahou, jaké kroky k vyhoštění dosud učinil a jaké je ještě potřeba učinit, také podrobně zdůvodnil odhadovanou dobu, kterou si tyto úkony vyžadují, nadto stěžovatel ani netvrdil, že by byl žalovaný v tomto ohledu nečinný.

Stěžovatel jak v žalobě, tak v kasační stížnosti, namítal, že zde jsou důvodné obavy, že pokud by byl vrácen do Iráku, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 179 odstavce 2 písm. b), c) a d) zákona o pobytu cizinců. V pohovoru o vyjádření účastníka řízení uvedl, že z Iráku odešel kvůli válce a cílem cesty je Německo, kde chce požádat o azyl a pracovat. Žalovaný se stěžovatele pouze dotázal, zda má ve své vlasti nějaký politický, náboženský nebo jiný problém, přičemž stěžovatel odpověděl, že nemá žádný problém. Žalovaný žádné další doplňující dotazy stěžovateli nepoložil. Žalovanému musela být v době rozhodování známá skutečnost, že v Iráku je válečný a nepřehledný stav. Žalovaný se měl alespoň předběžně vypořádat s možnou překážkou realizace vyhoštění (vycestování) stěžovatele ve smyslu § 179 odst. 1 a 2 písm. a), b) a c) zákona o pobytu cizinců, tj. zda stěžovateli v zemi původu nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy spočívající v uložení nebo vykonání trestu smrti, dále v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání, a konečně též ve vážném ohrožení života nebo lidské důstojnosti (tělesné integrity) z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Závazné stanovisko ze dne 4. 9. 2015, z něhož žalovaný vycházel, obsahovalo odkazy na informace o situaci v Iráku, z nichž ministerstvo při posuzování možnosti vycestování vycházelo. Dále se v něm uvádělo, že se stěžovateli „*nepodařilo prokázat, že by právě jemu v případě návratu do vlasti hrozilo vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, neboť v takové situaci by využil svého práva na podání žádosti o mezinárodní ochranu v členském státě EU, přes které do České republiky přicestoval, případně v České republice jako takové, což ale neučinil, přestože mu v tom nebránily žádné závažné a objektivní překážky. (…) V případě následného podání žádosti o mezinárodní ochranu ze strany jmenovaného na území České republiky bude samozřejmě tato přezkoumána v rámci standardního řízení ve smyslu zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v platném znění. Případné vycestování účastníka řízení pak po posouzení skutečností sdělených jím nepředstavuje ani rozpor s mezinárodními závazky České republiky*“. Ministerstvo se v závazném stanovisku nezabývalo tvrzením stěžovatele, že z Iráku odešel z důvodu války, a v závazném stanovisku absentuje také posouzení toho, do které části je vlastně vycestování stěžovatele možné. Pouze ve výroku je uvedeno, že stěžovatel je trvale bytem Alkatemia, Abdulmuhsen, a z protokolu o vyjádření účastníka řízení vyplývá, že se narodil v Bagdádu. Nejvyšší správní soud posuzoval obdobný případ v rozsudku ze dne 25. 2. 2016, č. j. 5 Azs 7/2016 - 22, v němž uvedl, že „*Nejvyšší správní soud přitom považuje za zcela nepřípadnou argumentaci ministerstva, které jako jediný důvod pro svůj závěr o neexistenci skutečného nebezpečí vážné újmy uvedlo, že stěžovatel nepožádal o mezinárodní ochranu, aniž by se jakkoli zabývalo aktuální situací v místě bydliště stěžovatele v zemi původu, případně možností vnitřního přesídlení stěžovatele na jiné místo, které by ovšem muselo mj. skýtat dostatečné záruky k tomu, že zde stěžovatel nebude vystaven skutečnému nebezpečí vážné újmy ve shora uvedeném smyslu. Takovýto přístup je dle Nejvyššího správního soudu nepřípustný, neboť neumožňuje posouzení, zda v případě navrácení stěžovatele do země původu nedojde k porušení principu non-refoulement. Za zcela nepřípadný zdejší soud považuje rovněž poukaz ministerstva na možnost standardního přezkoumání žádosti stěžovatele v řízení o mezinárodní ochraně. (…)obzvláště za situace, kdy stěžovatel nepodal žádost o mezinárodní ochranu, musí být možné překážky vycestování posouzeny stejně důkladně, jako by tomu bylo v řízení o mezinárodní ochraně, neboť důvody znemožňující vycestování uvedené v § 179 zákona o pobytu cizinců odpovídají důvodům pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu (…) a právě v případech,*

kdy stěžovatel nepodal žádost o mezinárodní ochranu, představuje takové posouzení jedinou záruku, že nedojde k porušení principu non-refoulement (…)". (dále srovnej výše citovaný rozsudek č. j. 5 Azs 7/2016 - 22) Stejně tak jako v citovaném případě i v nyní posuzované věci Nejvyšší správní soud nezbytně dospěl k závěru, že žalovaný v rámci pohovoru s účastníkem řízení nezjistil řádně skutkový stav, neboť nedal stěžovateli v posuzovaném případě ani dostatečný prostor k tomu, aby své obavy z návratu do země původu vyjádřil. Z takto nedostatečně zjištěného skutkového stavu následně vycházelo v řízení o správním vyhoštění i ministerstvo, které tentýž den vydalo předmětné závazné stanovisko.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku dále uvedl: „*Nejvyšší správní soud má tedy za to, že i přesto, že v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí o prodloužení doby zajištění, již bylo pravomocně rozhodnuto o správním vyhoštění stěžovatele, které stěžovatel nenapadl, obdobně jako původní rozhodnutí o zajištění, žalobou, nelze v případě takto zásadních deficitů z hlediska procesních záruk (ve smyslu mj. čl. 13 Úmluvy) respektování principu non-refoulement odkázat ani v rozhodnutí týkajícím se zajištění za účelem správního vyhoštění na zcela bezobsažné stanovisko ministerstva, jímž byl žalovaný přímo vázán pouze v řízení o správním vyhoštění. V takovýchto případech, kdy se žalovaný nemůže opřít o příslušné závazné stanovisko, tak zůstává nadále povinností žalovaného zabývat se i v řízení o prodloužení zajištění posouzením, zda je vyhoštění stěžovatele z hlediska dodržení principu non-refoulement alespoň potenciálně možné. Této povinnosti ovšem žalovaný nedostál, a jeho rozhodnutí je tak ve vztahu k uvedené otázce nepřezkoumatelné.*"

V nyní posuzované, skutkově obdobné věci, Nejvyšší správní soud neshledal důvod odchýlit se od výše uvedených závěrů a proto nezbytně dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné a pro tuto vadu ho měl zrušit již městský soud. Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek městského soudu. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského (městského) soudu, a pokud již v řízení před krajským (městským) soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by městský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než zrušit rozhodnutí žalovaného pro jeho nepřezkoumatelnost. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Ze soudního spisu ovšem nevyplývá, že by stěžovateli v řízení o kasační stížnosti nebo v řízení před městským soudem jakékoliv důvodně vynaložené náklady vznikly.

Zástupcem stěžovatele byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2016, č. j. 6 Azs 4/2016 - 9, ustanoven advokát Mgr. Jindřich Lechovský, jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát. Ustanovenému zástupci náleží v souladu s § 11 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. převzetí a přípravu zastoupení, je-li zástupce ustanoven soudem a písemné podání soudu, ve výši 6.200 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 600 Kč za dva úkony právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky. Zástupce stěžovatele doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, na náhradě na dani z přidané hodnoty mu přísluší částka 1.428 Kč. Náhrada

nákladů za řízení o kasační stížnosti tedy činí celkem 8.228 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. března 2016

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu